

STORTINGET

Representantforslag 95 S

(2023–2024)

fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Himanshu Gulati, Silje Hjemdal,
Sylvi Listhaug og Christian Tybring-Gjedde

Dokument 8:95 S (2023–2024)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Himanshu Gulati, Silje Hjemdal, Sylvi Listhaug og Christian Tybring-Gjedde om å styrke kampen mot antisemittisme

Til Stortinget

Bakgrunn

I alle tider har antisemittisme eksistert og jødene har vært forfulgt. Allerede i år 132 ble jødene fordrevet fra Israel og Judea. Men spesielt på 1200-tallet ble det ekstra vanskelig å være jøde i Europa, da de som nektet å konvertere stod i fare for å bli drept og forfulgt. Jødene ble så utvist fra land etter land. Fra 1880 fortsatte jødeforfølgelsene gjennom pogromer i Russland og andre østeuropeiske land. Også i Norge har antisemittismen stått sterkt. Dette var tydelig da landet fikk grunnlov i 1814, som inneholdt en bestemmelse som forbød jøder adgang til Norge. Det var også tydelig under Holocaust, da det norske politiet bidro til deportasjonene av norske jøder. Først for 11 år siden kom politiet med en offisiell unnskyldning.

I kjølvannet av Hamas' terrorangrep mot Israel den 7. oktober 2023, har antisemittismen vokst ytterligere i styrke, både som ideologi og i handlinger, i Norge og andre deler av verden. Det er ekstra bekymringsverdig for de få jødene som bor i Norge. Den jødiske befolkningen i Norge er bare på om lag 1 500 personer. Politiet i Oslo har måttet øke sikkerheten rundt jødiske samlingspunkt i Oslo, og trusler, sjikane og diskriminering rettet mot jøder har økt.

Negativ retorikk og hat har manifestert seg under demonstrasjoner, i media og i sosiale medier. Man har sett antisemittiske holdninger bli uttrykt gjennom trakkering, flaggtramping og hatefulle rop. Toneangivende personer og organisasjoner på propalestinsk side har ikke utvist noen sympati med ofrene for Hamas-terroren. Ropet som runger fra Gaza-demonstrasjoner i Norge og store deler av Europa, «From the river to the sea, Palestine will be free!», henspiller på at Palestina skal bli fritt fra Jordanelven til Middelhavet, underforstått at målet er å utrydde Israel. Dette er også terrororganisasjonen Hamas sitt kamprop.

Nå må det konkrete tiltak til for å styrke innsatsen mot antisemittisme. Noe av det viktigste Norge som samfunn kan gjøre, er å sørge for å utbre kunnskap om antisemittismen og dens historie og effekter. Skal man også kunne bekjempe antisemittismen må man være målrettet og man må være ærlig om hvor i samfunnet utfordringen er størst. Ingen er født antisemitt, man må derfor vite i hvilke miljøer, ideologier, religioner og kulturer problemet er størst.

HL-senteret (Senter for studier av Holocaust og livs-synsminoriteter) slår i sin rapport «Holdninger til jøder og muslimer i Norge 2022» fast at det er i muslimske miljøer antisemittismen er desidert størst. Dette dokumenteres også grundig i Proba samfunnsanalyse sin rapport «Evaluering av handlingsplaner mot antisemittisme (2016–2023).

Etter andre verdenskrig tok man i Vesten et sterkt oppgjør med nazismen og antisemittismen. I de autoritære kommunistregimene i østblokken fortsatte man dessverre i stor grad å med å utbre mytene fra den klas-siske antisemittismen. I Midtøsten har fiendtligheten mot jøder blitt forsterket. Fiendtligheten mot jødene har hentet ytterligere næring i konflikten mellom Israel

og nabolandene. Jødene som gruppe har blitt – og blir – ofte identifisert med og holdt ansvarlig for den politikk den israelske staten fører. I dag finnes det flere utgaver av den antisemittiske forfalskningen Sions vises protokoller på arabisk enn på noe annet språk.

Antisemittismen blant islamistiske ekstremister har også økt. Dette setter sitt preg også på debattklima og samfunnsutvikling i Norge og i resten av Vesten. Hatfull antisemittisme og terroraksjoner mot jødiske mål er igjen på fremmarsj.

En viktig bakgrunn for terroraksjonene er at islamistiske ekstremister oppfatter jødene som mektige fiender som arbeider systematisk for å undergrave islamske verdier. Jødene påstås å styre verdenspolitikken og verdensøkonomien, og anklages også for å spre «ugudelige» tanker. Den innflytelsesrike gruppen Hamas i Palestina siterte Sions vises protokoller i sitt grunnlagsdokument fra 1986. Også grupper som Al Qaida og IS slutter aktivt opp om antisemittiske konspirasjonsteorier. Slike forestillinger har også kommet til uttrykk i populærkulturen. Høsten 2002 sendte egyptisk fjernsyn en dramaserie på 41 episoder, hvor store deler av innholdet var basert på Sions vises protokoller. Lederen for islamistgruppen «Profetens Ummah» i Norge har uttalt at jødene er «svin» som «må bekjempes».

For å bekjempe antisemittismen er kunnskap og kunnskapsformidling essensielt

HL-senteret er et forsknings-, formidlings- og dokumentasjonssenter med søkelys på Holocaust og andre folkemord, antisemittisme, rasisme, ekstremisme, konspirasjonsteorier og minoriteters vilkår i moderne samfunn. HL-senteret tilbyr flere undervisningsopplegg for utdanningsinstitusjoner og andre grupper, både på HL-senteret og digitalt. Det må legges til rette for økt bruk av denne ressursen, med særlig vekt på deres arbeid om antisemittisme.

Nettressursen «Antisemittisme – før og nå» utviklet av Jødisk Museum i Oslo gir innsikt i antisemittismens utvikling og betydning. Dette er en nettressurs for undervisning på ungdomstrinnet og i videregående skole, som også viser hvorfor kunnskaper om antisemittisme fremdeles er aktuelle og viktige. Det må legges til rette for økt bruk av denne ressursen.

Hvite Busser og Aktive Fredsreiser har arrangert klasseturer i en årrekke og er partipolitisk og religiøst uavhengige. Deres turer til Polen og Tyskland med besøk i tidligere konsentrasjonsleirer som Auschwitz ved Krakow og Sachsenhausen ved Berlin har vært med på å gi norske skoleelever verdifull innsikt i hvilke enormt tragiske konsekvenser antisemittisme og dertil hørende ekstreme ideologier og livssyn fører til. Nå som jøde-

hatet nok en gang er på fremmarsj, må det legges til rette for at flere skoleelever får delta på turene disse aktørene arrangerer.

Tall fra Utdanningsdirektoratet viser hvilke skoler som har fått godkjent reisetilskudd for å reise til konsentrasjonsleirer for å lære om historien. Tallene viser at det er veldig skjevfordelt og at i bydeler i Oslo med særlig stor muslimsk befolkning er det nesten ingen som drar. De siste fire årene er det, blant grunnskoler fra de fire bydelene i Groruddalen og Søndre Nordstrand, kun Rommen skole som har reist og da med 100 elever. Samtidig har 2 979 elever fra skoler i andre bydeler reist. Det er et problem at de elevene som sannsynligvis har størst behov, ikke reiser for å lære.

I en tid hvor antisemittismen igjen vokser, er det avgjørende at det arbeides aktivt for å motvirke denne farlige formen for hat. Kunnskap, opplyst dialog og styrket innsats er nøkler til å bekjempe antisemittismen og skape et samfunn preget av respekt og forståelse. Formidling av kunnskap om antisemittismen opp gjennom historien må være en hovedprioritet i tider som disse, og her må politikere vise ansvar og vilje til å styrke fagmiljøene og deres viktige formidlingsarbeid.

Gjennomgang og granskning av antisemittisme i muslimske miljøer

Da det er godt dokumentert at utfordringen med antisemittisme er størst i de muslimske miljøene, må det settes inn ekstra innsats her for å få bukt med dette. Det må gjøres både i samarbeid med lederskikkelser i miljøene, og gjennom granskning og tydelige krav og forventninger til at de selv tar grep. Man må derfor sørge for å undersøke grundigere hva som formidles i moskene og på andre arenaer som har stor påvirkning på mange muslimer i Norge.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om hvordan man kan sørge for at samtlige norske skoleelever i løpet av skolegangen får muligheten til å besøke tidligere konsentrasjonsleirer, som Auschwitz og Sachsenhausen, f.eks. gjennom Hvite Busser, Aktive Fredsreiser og andre organisasjoner.
2. Stortinget ber regjeringen sørge for kontroll og kartlegging av antisemittisme i norske moskeer og på andre arenaer som har påvirkning på muslimer holdninger til jøder.

3. Stortinget ber regjeringen sikre at moskeer og andre aktører som sprer antisemittiske holdninger fratras statsstøtten.

28. februar 2024

Erlend Wiborg

Himanshu Gulati

Silje Hjemdal

Sylvi Listhaug

Christian Tybring-Gjedde

